

RÖDA TRÅDEN

SVENSKA

F-KLASS –ÅK 5

Årskurs	Centralt innehåll	Bör kunna
F-KLASS	<u>LÄSA OCH SKRIVA</u>	
	Sambandet mellan ljud och bokstav	<i>Språket lyfter A3 läsa</i>
	Alfabetet och alfabetisk ordning	Läsa ord som helheter (logografisk läsning) och börja känna igen några bokstäver, minst fem
	Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll	
	Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag Skapande av texter där ord och bild samspelar Enkla former för textbearbetning, till exempel att i efterhand gå igenom sin text och göra förtydliganden Handstil och att skriva på dator Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter	<i>Språket lyfter A3 skriva</i> Känna igen och skriva flera bokstäver, minst fem, och koppla dem till bokstavsljuden Skriva sitt namn
<u>TALA, LYSSNA OCH SAMTALA</u>		
Att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer. Muntliga presentationer och muntligt berättande om vardagsnära ämnen för olika mottagare. Bilder och andra hjälpmedel som kan stödja presentationer. Berättande i olika kulturer, under olika tider och för skilda syften.	Lyssna och samtala kring ett givet ämne.	
ÅK 1	<u>LÄSA OCH SKRIVA</u>	
	Sambandet mellan ljud och bokstav	<i>Språket lyfter B1 läsa</i> Kunna alla bokstävers namn och ljud. Kunna ljuda ihop ord och börja utnyttja den ortografiska avkodningsstrategin (helordsläsning).
	Alfabetet och alfabetisk ordning	Alfabetet Vokalerna Känna till begreppen vokaler och konsonanter

Årskurs	Centralt innehåll	Bör kunna
ÄK 1	Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll	<p>Språket lyfter B1 läsa Kunna alla bokstävers namn och ljud. Kunna ljuda ihop ord och börja utnyttja den ortografiska avkodningsstrategin (helordsläsning). Förstår och kan återberätta det lästa i stora drag.</p>
	<p>Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar</p> <p>Enkla former för textbearbetning, till exempel att i efterhand gå igenom sin text och göra förtydliganden</p> <p>Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter</p>	<p>Språket lyfter B1 skriva Skriva ljudenligt</p> <p>Skriva ord eller kortare texter med eller utan bildstöd</p>
	Handstil och att skriva på dator	Skriva gemener och versaler (dator eller hand)
	<u>TALA, LYSSNA OCH SAMTALA</u>	
	<p>Att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer. Berättande i olika kulturer, under olika tider och för skilda syften. Muntliga presentationer och muntligt berättande om vardagsnära ämnen för olika mottagare. Bilder och andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.</p>	<p>Samtala om elevnära frågor och ämnen genom att ställa frågor, ge kommentarer och framföra egna åsikter. Ge och ta enkla muntliga instruktioner. Berätta om vardagliga händelser på ett tydlig sätt</p>
<u>LÄSA OCH SKRIVA</u>		
	<p>Sambandet mellan ljud och bokstav.</p> <p>Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll</p>	<p>Språket lyfter Avstämning B</p> <p>Läsa med hjälp av både ljudning och ortografisk helordsläsning samt visa förståelse vid egen läsning</p>
	Alfabetet och alfabetisk ordning	<p>Ordna ord som börjar på samma bokstav Sortera i alfabetisk ordning efter 2:a och 3:e bokstaven</p>

Årskurs	Centralt innehåll	Bör kunna
ÅK 2	<p>Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag</p> <p>Skapande av texter där ord och bild samspelar</p> <p>Enkla former för textbearbetning, till exempel att i efterhand gå igenom sin text och göra förtydliganden</p> <p>Handstil och att skriva på dator</p> <p>Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter</p>	<p><i>Språket lyfter B4 skriva</i></p> <p>Använda olika strategier som stöd i skrivandet</p>
<u>TALA, LYSSNA OCH SAMTALA</u>		
	<p>Att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer.</p> <p>Berättande i olika kulturer, under olika tider och för skilda syften.</p> <p>Muntliga presentationer och muntligt berättande om vardagsnära ämnen för olika mottagare. Bilder och andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.</p>	<p>Samtala om elevnära frågor och ämnen genom att ställa frågor, ge kommentarer och framföra egna åsikter.</p> <p>Ge och ta enkla muntliga instruktioner.</p> <p>Berätta om vardagliga händelser på ett tydlig sätt.</p>
ÅK 3	<p><u>LÄSA OCH SKRIVA</u></p> <p>Alfabetet och alfabetisk ordning</p> <p>Sambandet mellan ljud och bokstav</p> <p>Lässtrategier för att förstå och tolka texter samt för att anpassa läsningen efter textens form och innehåll</p> <p>Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild samspelar.</p> <p>Enkla former för textbearbetning, till exempel att i efterhand gå igenom sin text och göra förtydliganden.</p>	<p>Använda ordlista</p> <p><i>Språket lyfter Avstämning C</i></p> <p>Läsa flytande med förståelse både kortare o längre texter där ortografisk helordsläsning dominerar</p> <p><i>Språket lyfter C4 skriva</i></p> <p>Visa förmåga att planera, organisera och bearbeta innehåll och form i en text</p> <p>Planera och organisera texten, vid behov med hjälp av t.ex. tankekarta</p> <p>Skapa en tydlig textstruktur med inledning, huvudinnehåll och avslutning</p> <p>Ändra texten efter egen genomläsning</p> <p>Bearbeta och ändra texten efter andras råd</p>

Årskurs	Centralt innehåll	Bör kunna
ÅK 3	<p>Handstil och att skriva på dator.</p> <p>Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter.</p>	<p>Använda stor bokstav, punkt, frågetecken i egna texter</p>
	<p>TALA, LYSSNA OCH SAMTALA</p> <p>Att lyssna och återberätta i olika samtalssituationer. Berättande i olika kulturer, under olika tider och för skilda syften. Muntliga presentationer och muntligt berättande om vardagsnära ämnen för olika mottagare. Bilder och andra hjälpmedel som kan stödja presentationer.</p>	<p>Samtala om elevnära frågor och ämnen genom att ställa frågor, ge kommentarer och framföra egna åsikter.</p> <p>Ge och ta enkla muntliga instruktioner.</p> <p>Berätta om vardagliga händelser på ett tydlig sätt.</p>
F-KLASS-ÅK3	<p><u>BERÄTTANDE TEXTER OCH SAKPROSATEXTER</u></p>	
	<p>Berättande texter och poetiska texter för barn från olika tider och skilda delar av världen. Texter i form av rim, ramsor, sånger, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter. Berättande och poetiska texter som belyser människors upplevelser och erfarenheter. Några skönlitterära barnboksförfattare och illustratörer.</p>	
	<p>Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning samt litterära personbeskrivningar.</p>	<p>skriva berättande texter med tydlig inledning, handling och avslutning.</p>
	<p>Beskrivande och förklarande texter, till exempel faktatexter för barn, och hur deras innehåll kan organiseras.</p> <p>Instruerande texter, till exempel spelinstruktioner och arbetsbeskrivningar, och hur de kan organiseras med logisk ordning och punktuppställning i flera led.</p>	<p>ämnesspecifika ord och begrepp i texter som används så att innehållet klart framgår.</p>
<p>Texter som kombinerar ord och bild, till exempel film, interaktiva spel och webbtexter.</p>	<p>kombinera text med olika estetiska uttryck så att de samspelar på ett i huvudsak fungerande sätt så att det förstärker och levandegör textens budskap. rubrik som förstärker innehållet</p>	

Årskurs	Centralt innehåll	Bör kunna
F-KLASS-ÅK3	<u>SPRÅKBRUK</u>	
	Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel att skriva ned något man talat om.	Använda minnesstöd i form av tankekarta för att återberätta Att utifrån stödord och faktaord kunna skriva text.
	Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter	Att utveckla ord och begreppsförrådet.
	Hur ord och yttranden uppfattas av omgivningen beroende på tonfall och ords nyanser. Skillnader mellan tal- och skriftspråk, till exempel att talet kan förstärkas genom röstläge och kroppsspråk.	Att träna skrivandet med tanke på en viss läsare eller lyssnare. Att träna skrivandet med tanke på en viss läsare eller lyssnare .
	<u>INFORMATIONSSÖKNING OCH KÄLLKRITIK</u>	
	Informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbsidor för barn. Källkritik, hur texters avsändare påverkar innehållet.	Söka information på anpassade sökmotorer. Läsa faktaböcker och plocka ur relevant fakta ur texten. Hitta texter som är skrivna så att man förstår dem. Välja källor med rätt kunskapsnivå på den information man söker.
ÅK 4	<u>LÄSA OCH SKRIVA</u>	
	Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna	<i>Språket lyfter avst. D</i> Några lässtrategier .
	Hur man använder ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse.	Alfabetisk ordning Slå i ordböcker, använda Stava rex eller annat stavningsprogram
	Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag.	Skriva olika texter med hjälp av t ex cirkelmodellen
	Skapande av texter där ord, bild och ljud samspelar	Göra en digital presentation
	Enkla former för textbearbetning, till exempel att i efterhand gå igenom sin text och göra förtydliganden Handstil och att skriva på dator Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter	Ge någon respons och göra enkla textbearbetningar, planera, organisera, bearbeta <i>Språket lyfter D3</i> Några ordklasser/meningsbyggnad (språkets struktur) se

Årskurs	Centralt innehåll	Bör kunna
ÅK 4	TALA, LYSSNA OCH SAMTALA	
	Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser.	Samtala om bekanta ämnen genom att ställa frågor och framför egna åsikter på ett sätt som till viss del upprätthåller samtalet.
	Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder och digitala medier som hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.	Framföra och förbereda enkla muntliga redogörelser med i huvudsak fungerande inledning, innehåll och avslutning och viss anpassning till syfte och mottagare.
	BERÄTTANDE TEXTER OCH SAKPROSATEXTER	
	Berättande texter och poetiska texter för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.	skriva berättande texter med tydlig inledning, handling och avslutning. ämnesspecifika ord och begrepp i texter som används så att innehållet klart framgår. kombinera text med olika estetiska uttryck så att de samspelar på ett i huvudsak fungerande sätt så att det förstärker och levandegör textens budskap.
	Några skönlitterära betydelsefulla barn- och ungdomsboksförfattare och deras verk.	
	Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag	
	Texter som kombinerar ord, bild och ljud, till exempel webbtexter, interaktiva spel och tv-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.	Se ovan
	SPRÅKBRUK	
	Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.	Använda minnesstöd i form av tankekartor för att återberätta Att utifrån stödord och faktaord skriva text.
	Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.	Att kunna ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
	Skillnader i språkanvändning beroende på vem man skriver till och med vilket syfte, till exempel skillnaden mellan att skriva ett personligt sms och att skriva en faktatext.	Att träna skrivandet med tanke på en viss läsare eller lyssnare.

Årskurs	Centralt innehåll	Bör kunna
ÅK 4	Språkbruk i Sverige och Norden. Några varianter av regionala skillnader i talad svenska. Några kännetecknande ord och begrepp i de nordiska språken samt skillnader och likheter mellan dem. Vilka de nationella minoritetsspråken är.	Att känna igen olika dialekter. Att känna igen de Nordiska språken både i text och tal och dess historiska ursprung (likheter/olikheter).i
	<u>INFORMATIONSSÖKNING OCH KÄLLKRITIK</u>	
	Informationssökning i några olika medier och källor, till exempel i uppslagsböcker, genom intervjuer och via sökmotorer på Internet.	Använda ett mer varierat utbud av källor (muntliga, skriftliga och digitala).
ÅK 5	<u>LÄSA OCH SKRIVA</u>	
	Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier samt för att urskilja texters budskap, både de uttalade och sådant som står mellan raderna	<i>Språket lyfter avstämning E</i> Flera läsförståelsestrategier samt använda och förstå fördjupade, svårare texter.
	Hur man använder ordböcker och andra hjälpmedel för stavning och ordförståelse	Slå upp okända ord
	Strategier för att skriva olika typer av texter med anpassning till deras typiska uppbyggnad och språkliga drag. Skapande av texter där ord och bild och ljud samspelar Språkets struktur med stor och liten bokstav, punkt, frågetecken och utropstecken samt stavningsregler för vanligt förekommande ord i elevnära texter	Skriva olika texter med hjälp av t ex cirkelmodellen Göra Power Point presentationer där man infogar ljud/bild
	Enkla former för textbearbetning, till exempel att i efterhand gå igenom sin text och göra förtydliganden	Ge mer utvecklad respons
	Handstil och att skriva på dator	Skriva på ett funktionellt sätt för hand och på dator. Fingersättning på tangentbord
	<u>TALA, LYSSNA OCH SAMTALA</u>	
	Att argumentera i olika samtalssituationer och beslutsprocesser.	Samtala om bekanta ämnen genom att ställa frågor och framför egna åsikter på ett sätt som till viss del upprätthåller samtalet.
	Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola. Stödord, bilder och digitala medier som hjälpmedel för att planera och genomföra en muntlig presentation. Hur gester och kroppsspråk kan påverka en presentation.	Framföra och förbereda enkla muntliga redogörelser med i huvudsak fungerande inledning, innehåll och avslutning och viss anpassning till syfte och mottagare.

Årskurs	Centralt innehåll	Bör kunna
ÅK 5	<u>BERÄTTAND TEXTER OCH SAKPROSATEXTER</u>	
	Berättande texter och poetiska texter för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Texter i form av skönlitteratur, lyrik, dramatik, sagor och myter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor. Berättande texters budskap, språkliga drag och typiska uppbyggnad med parallellhandling och tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.	skriva berättande texter med tydlig inledning, handling och avslutning. ämnesspecifika ord och begrepp i texter som används så att innehållet klart framgår. kombinera text med olika estetiska uttryck så att de samspelar på ett i huvudsak fungerande sätt så att det förstärker och levandegör textens budskap.
	Några skönlitterära betydelsefulla barn- och ungdomsboksförfattare och deras verk.	
	Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter, till exempel faktatexter, arbetsbeskrivningar, reklam och insändare. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag	
	Texter som kombinerar ord, bild och ljud, t.ex. webbtexter, interaktiva spel och tv-program. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.	Se ovan
	<u>SPRÅKBRUK</u>	
	Språkliga strategier för att minnas och lära, till exempel tankekartor och stödord.	Använda minnesstöd i form av tankekarta för att återberätta Att utifrån stödord och faktaord skriva text.
	Ord och begrepp som används för att uttrycka känslor, kunskaper och åsikter. Ords och begrepps nyanser och värdeladdning.	Att kunna ords och begrepps nyanser och värdeladdning.
	Skillnader i språkanvändning beroende på vem man skriver till och med vilket syfte, till exempel skillnaden mellan att skriva ett personligt sms och att skriva en faktatext.	Att träna skrivandet med tanke på en viss läsare eller lyssnare.
	Språkbruk i Sverige och Norden. Några varianter av regionala skillnader i talad svenska. Några kännetecknande ord och begrepp i de nordiska språken samt skillnader och likheter mellan dem. Vilka de nationella minoritetsspråken är.	Att känna igen olika dialekter. Att känna igen de Nordiska språken både i text och tal och dess historiska ursprung (likheter/olikheter).i
<u>INFORMATIONSSÖKNING OCH KÄLLKRITIK</u>		
Hur man jämför källor och prövar deras tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.	Behärska olika tekniker som behövs för ett källkritiskt förhållningssätt (jämföra, pröva	

Årskurs	Centralt innehåll	Bör kunna
		trovärdighet och relevans).